

Lunchwebinar 6 oktober 2025
Welbevinden op School

Grip op groepsdynamiek: in de klas én online

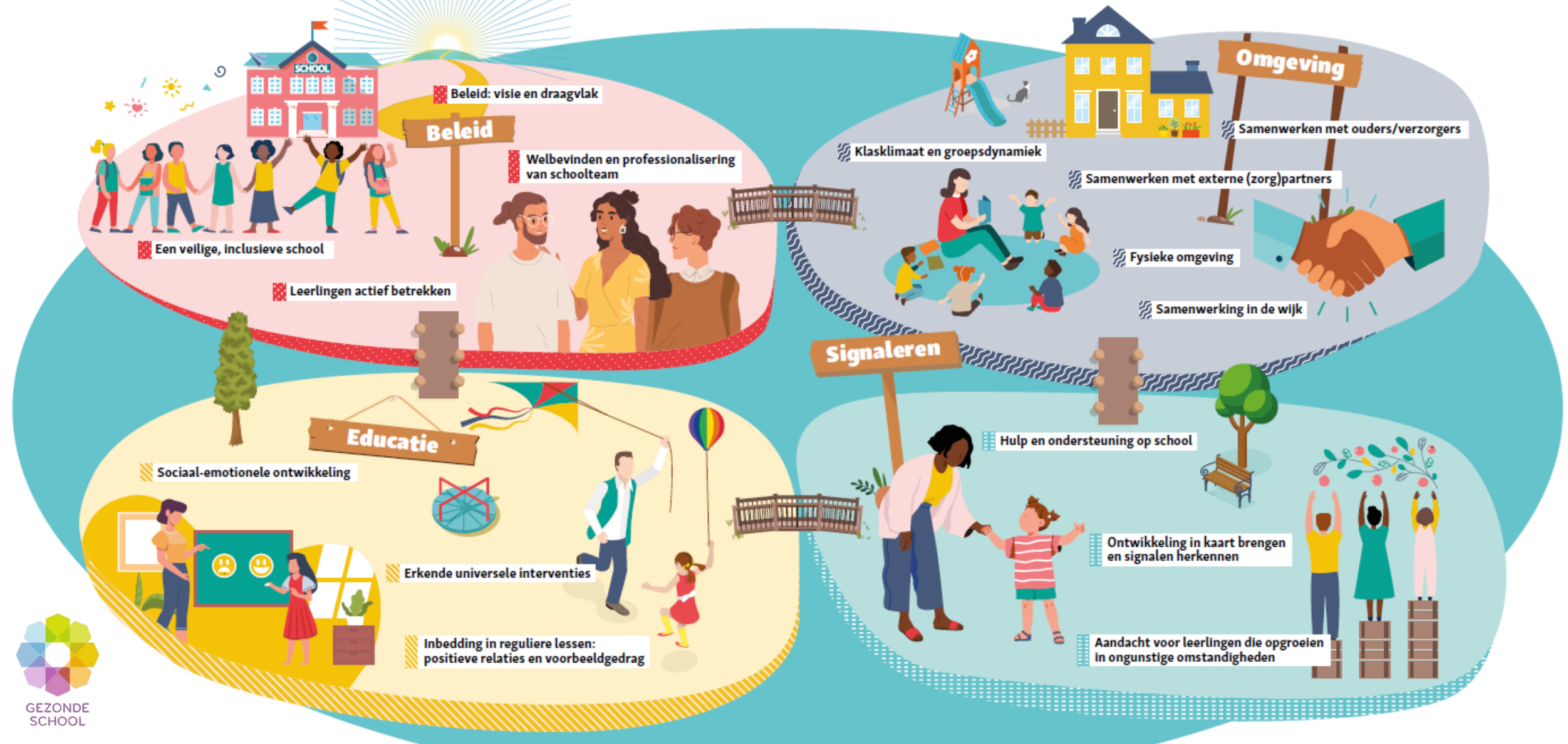
Door:
Hanneke Visser
Tewatha Muller
Anna de Haan

Wat is Welbevinden op School?

- Kennis- en ondersteuningsprogramma van Trimbos-instituut en Pharos
- Stimuleren van een schoolbrede/integrale aanpak op welbevinden
- Handvatten, tools, deskundigheidsbevordering etc.
- Gebaseerd op wetenschap en kennis uit de praktijk
- Voor PO, VO, GO en MBO
- Invulling van thema welbevinden van Gezonde School-aanpak
- Samenwerking met schoolpsychologen NIP (sectie jeugd)

Lekker in je vel leert beter

Leren lukt het beste als leerlingen zich goed voelen. En omgekeerd helpt goed onderwijs leerlingen om beter in hun vel te zitten. Hoe werk je als school concreet aan welbevinden? In deze inspiratiekaart vind je goede voorbeelden, tools en tips uit de praktijk.

Programma

- Groepsvorming in de fysieke context en op school
- De online wereld en haar invloed op de groepsvorming op school
- Hoe krijg je als school meer grip op groepsdynamiek (off- en online)
- Vragen in de chat

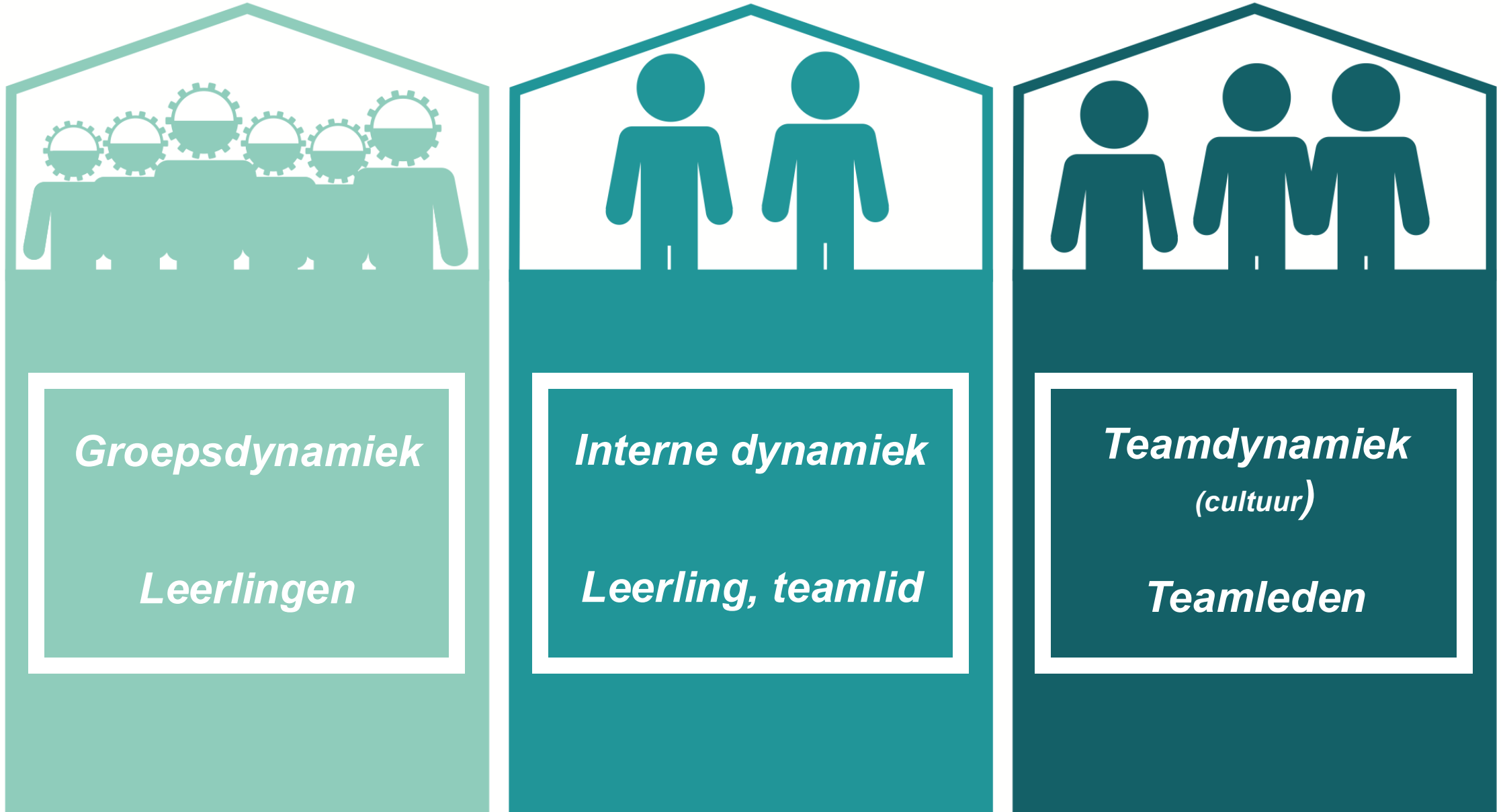

Dynamisch onderwijs

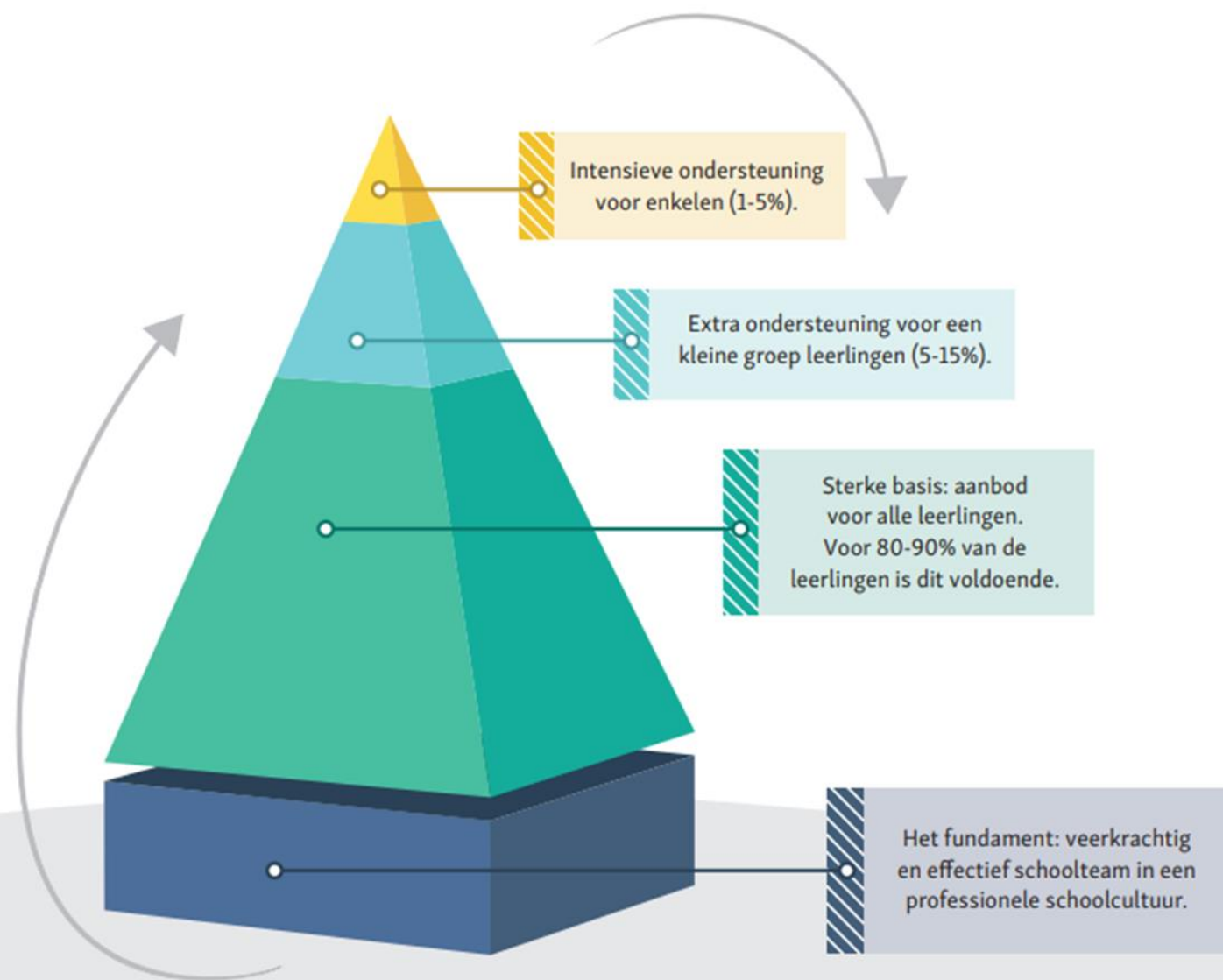
Aan de slag met groepsdynamiek

Groeps- en teamdynamisch werken

Context van de school

Ondersteuningspiramide: ontwikkeling in context

Leren, welbevinden en gedrag zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Wat werkt bij deze (groep) leerlingen, uit deze gezinnen, op deze school, op deze locatie, met deze leraar in dit schoolteam en op dit moment?

Van analyse naar een duurzaam plan van aanpak.

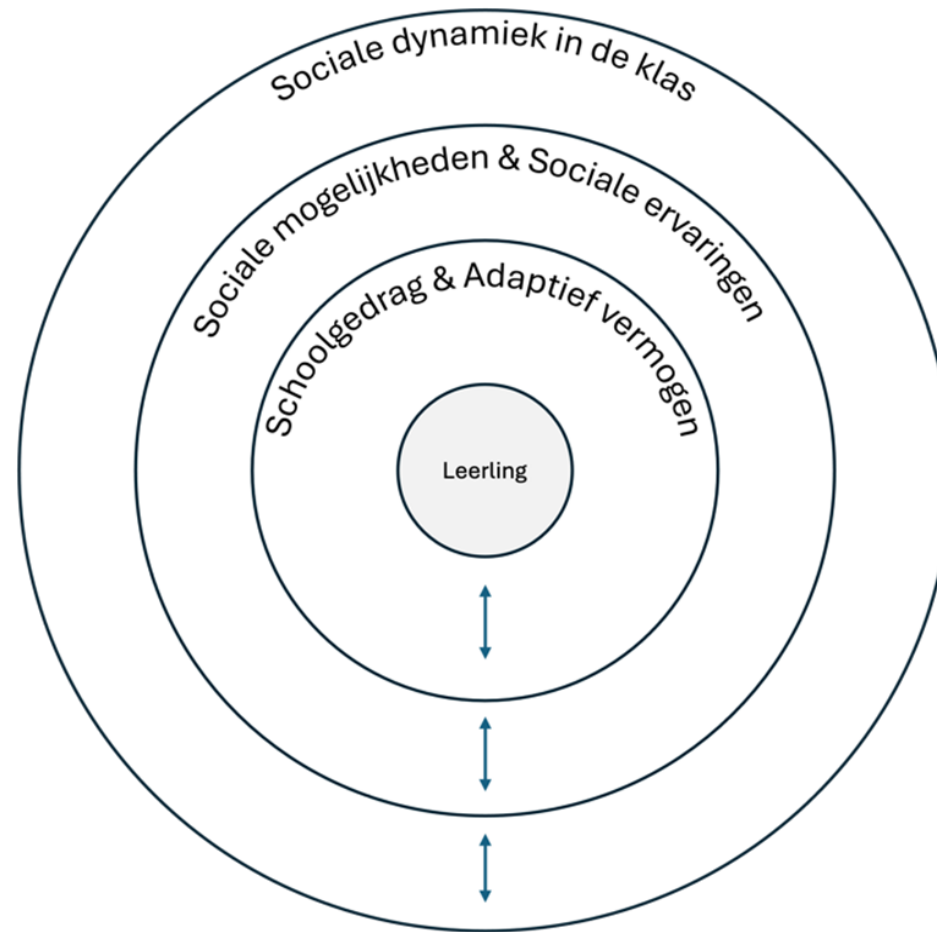
Zoveel mogelijk 'zakken in de piramide': een sterke basis met aandacht voor de groep.

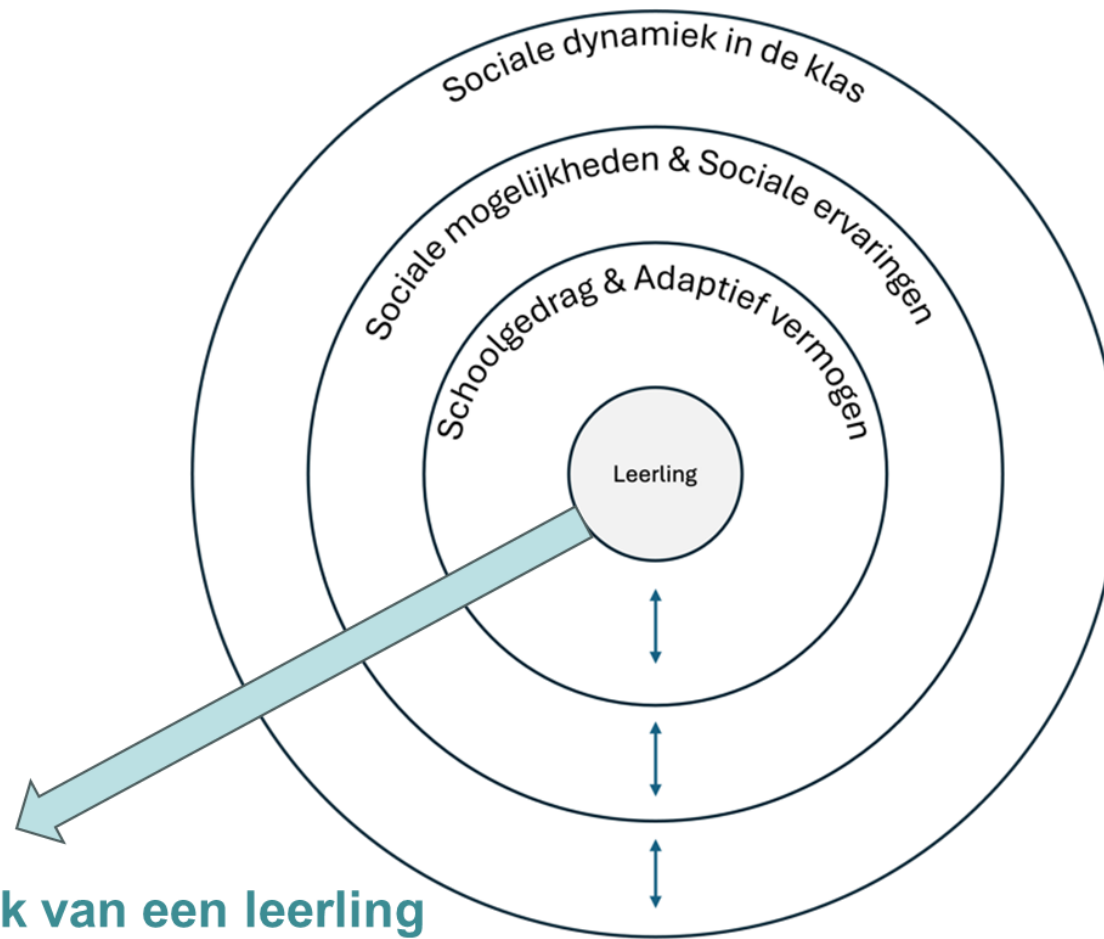
Het fundament: aandacht voor leerlingen vraagt ook aandacht voor het schoolteam: Wat is nodig?

Schoolteams, leerlingen, ouders en kernpartners werken transdisciplinair samen.

Farmer et al., 2019

Interne dynamiek van een leerling

Farmer et al., 2019

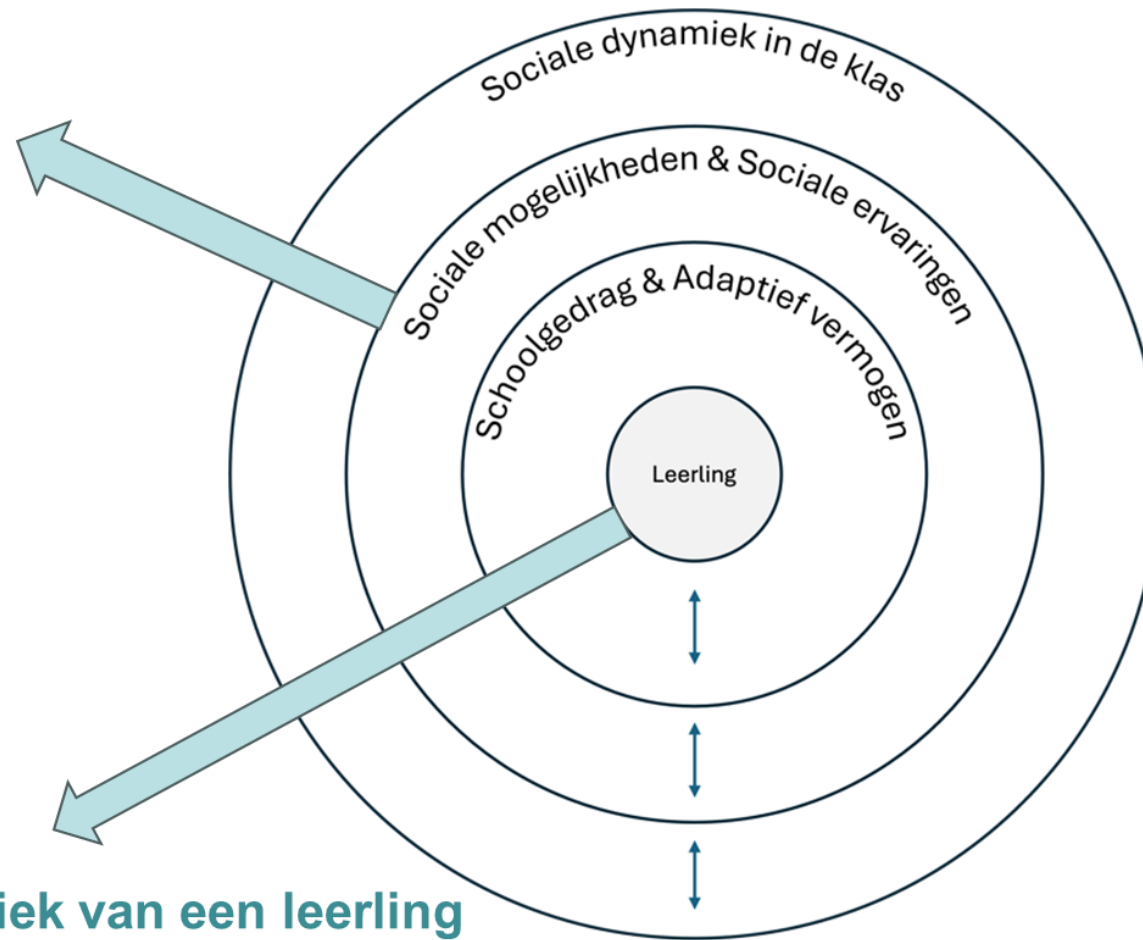
<https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/aan-de-slag-met-groepsdynamiek>

Interacties

Relaties

Sociale rollen

Interne dynamiek van een leerling

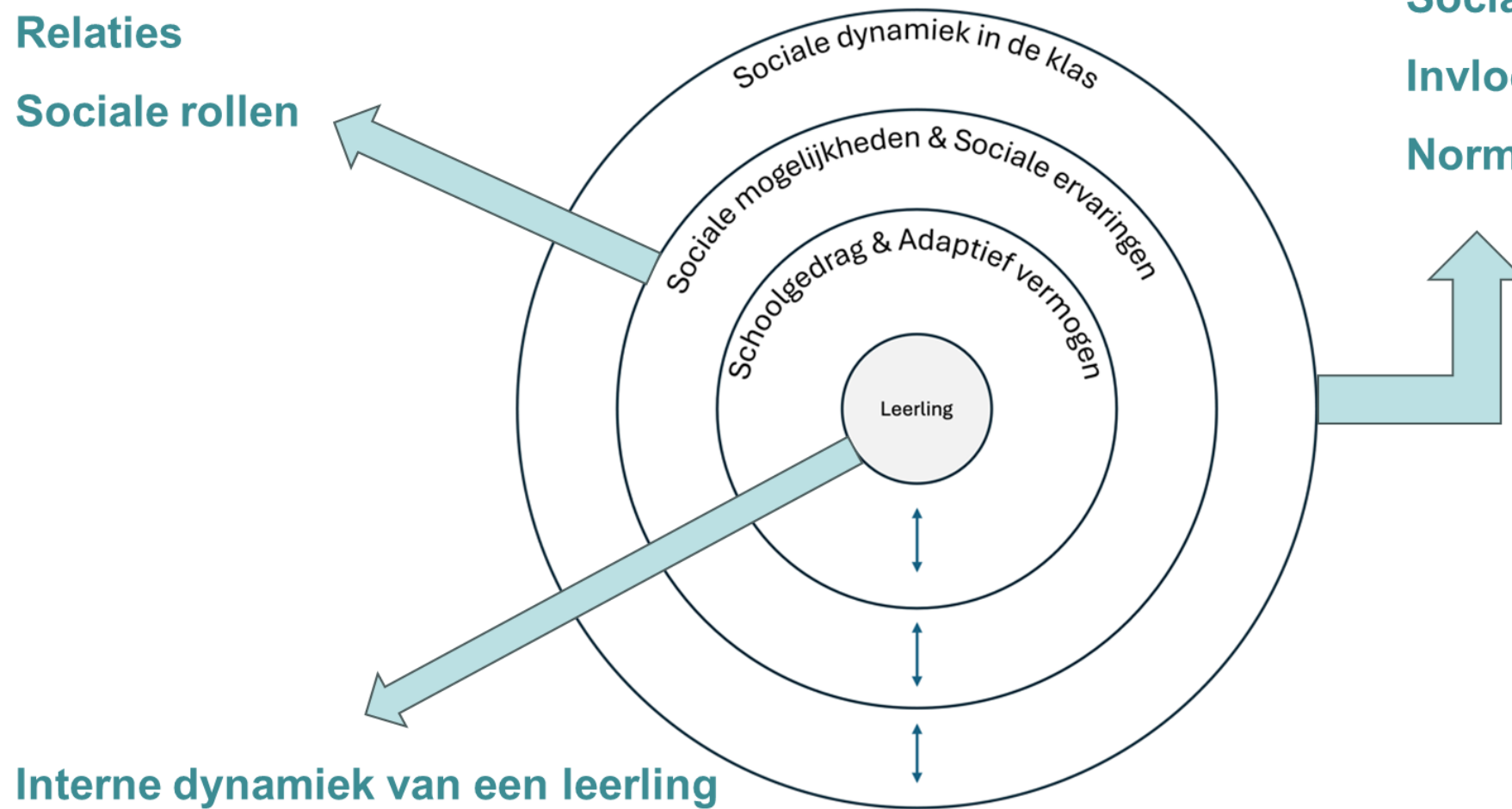
Farmer et al., 2019

Eenvoudige weergave van het model van Farmer en collega's

<https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/aan-de-slag-met-groepsdynamiek>

Interacties
Relaties
Sociale rollen

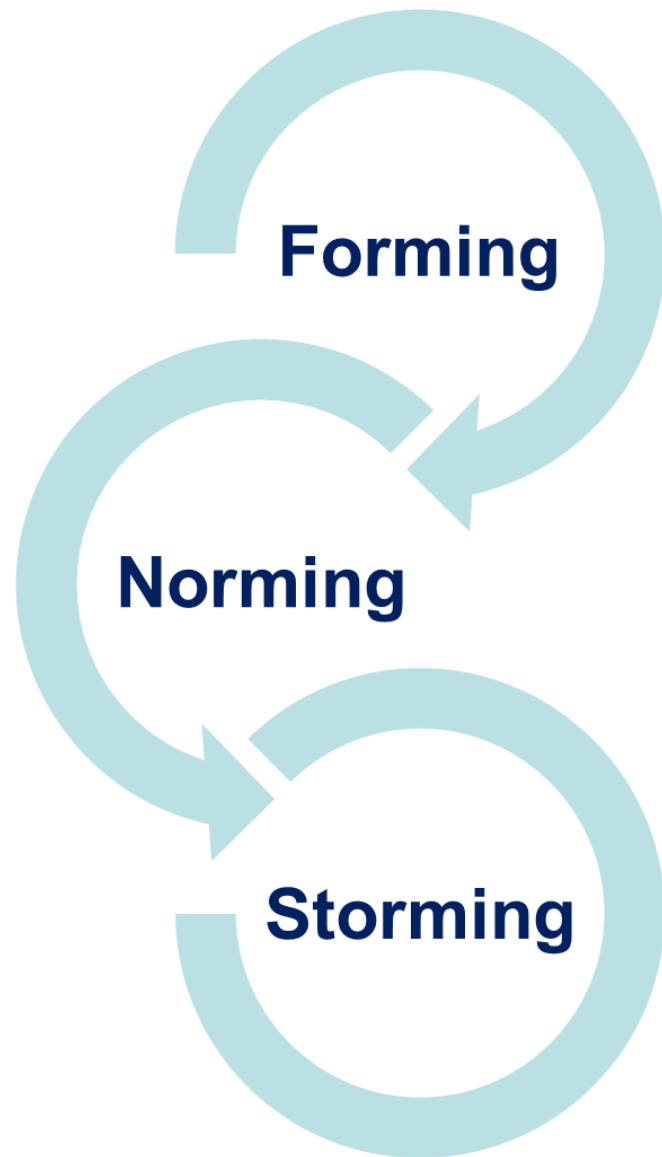
Groepsprocessen
Sociale structuur / hiërarchie
Invloed
Normen

Farmer et al., 2019

Eenvoudige weergave van het model van Farmer en collega's

<https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/aan-de-slag-met-groepsdynamiek>

De leraar doet ertoe!

normen herkennen

&

actief beïnvloeden

Zomaar wat uitspraken...

- ☐ 'Wat is hier het nut van?'
- ☐ 'Ik bepaal zelf wel wat goed voor me is.'
- ☐ 'Ik heb geen zin, dus doe ik het niet.'
- ☐ 'Ik luister wel, maar ga mijn eigen gang.'
- ☐ 'Meneer, meneer, meneer!!!'
- ☐ 'Als het maar leuk en gezellig is.'
- ☐ 'Het is maar een prank hoor!'
- ☐ 'Eigen schuld, had je maar niet moeten snitchen.'
- ☐ 'Ik haal de toets later in, het komt nu niet zo goed uit.'
- ☐ 'Saaaaiiii!'

Dominante sociale norm en patroon in gedrag

- A. **‘Ik bepaal voor ons’** (patroon: invloed/macht)
- B. **‘Ik maak het zelf uit’** (patroon: eigen gang gaan)
- C. **‘Zie mij’** (patroon: aandacht om de aandacht)
- D. **‘Scoren ten koste van de ander’** (patroon: jezelf profileren)
- E. **‘Zie mij zelf bepalen’** (patroon: aandacht en invloed/macht)
- F. **‘Winnen ten koste van alles’** (patroon: competitie)
- G. **‘Status belangrijker dan resultaat’** (patroon: status)
- H. **‘Yolo’-je leeft maar één keer** (patroon: alleen leuke dingen doen)
- I. **‘Vermaak mij’** (patroon: consumentenstand)
- J. **‘Wij helpen elkaar’** (hulpvaardigheid/wederkerigheid)
- K. **‘Wij doen ons best’** (patroon: goede inzet)
- L. **‘Wij luisteren naar de leraar’** (patroon: gehoorzaamheid)
- M. **‘Wij houden het gezellig’** (patroon: prettige sfeer)

Vragen voor intervisie

- Wie heeft invloed in de groep? (subgroepjes?)
- Welke norm(en) merk ik en bij wie?
... wat hoor ik ze zeggen en wat zie ik ze doen?
- Wat doe ik als docent met die norm en hoe doe ik dat?
... bevestigen, versterken, negeren, actief bijsturen?

HOE en *als-dan-zodat*-scenario's

(Dokman & Koops-Wolters, 2024)

Waarnemen (*als..*)

- Wat wil je wel en niet zien?

Wanneer (*dan..*)

- Op welk moment handel je

Wijze (*dan..*)

- Fysiek
- Non-verbaal
- Verbaal

Waarheen (*zodat*)

- Waar willen we naartoe?

Wat kun je als docent doen in de klas?

1. Draag uit: Wij zijn een goede klasgenoot voor elkaar!
2. Stuur de normen actief bij
3. Vraag je af: ben ik 'present' (ontspannen alert) voor iedereen?
En hoe geef ik ruimte aan iedereen?

Wat kun je school breed doen?

1. School brede programma's voor sociaal-emotioneel leren onderbouwd inzetten (binnen goed onderwijs)
2. Als team groepsanalyses maken en als-dan-zodat scenario's oefenen (scholing, intervisie en coaching)
3. Opstellen én navolgen van protocollen voor onacceptabel gedrag (consequentie, herstel, ondersteuning)

Meer informatie?

- www.onderwijskennis.nl/kennisbank/aan-de-slag-met-groepsdynamiek
- www.wij-leren.nl/klasdynamiek.php
- www.gezondschermgebruik.nl
- www.schoolvoormedia.nl
- www.nip.nl/themas/mentale-gezondheid-op-school
- www.burowijzicht.nl
- www.trimbos.nl/aanbod/programmas/welbevinden-op-school
- www.psychologieinhetonderwijs.nl

Contactgegevens

Anna de Haan: a.dehaan@pharos.nl

Hanneke Visser: hannekevisser@rino.nl

Tewatha Muller: tewatha.muller@bureaujeugdenmedia.nl

- www.welbevindenopschool.nl
- www.pharos.nl/infosheets/welbevinden-op-school-kinderen-jongeren-gezinnen-kwetsbare-omstandigheden
- <https://nip.nl/themas/mentale-gezondheid-op-school>
- www.gezondeschool.nl/welbevinden
- www.bureaujeugdenmedia.nl

Evaluatie

Help ons leren!

Scan de QR code voor een korte evaluatie van dit webinar:

